

КАФЕДРА Історії української та зарубіжної музики.....

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни загальної та професійної підготовки

Музична культура країн Сходу.....

Музикознавство – **обов'язкова**

Фортепіано, орган, академічний спів, хорове диригування, композиція, оркестрові струнні інструменти, оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти України, оперно-симфонічне диригування, музичне мистецтво естради та джазу – **вибіркова**

Освітній рівень	I освітньо-професійний	Курс	IV
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	7
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	3
Спеціальність	O25 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	30
Освітньо-професійна програма	підготовки Бакалавра	Лекції	30
		Семінари	
		Практичні	
		Індивідуальні	
		Самостійна робота	42
		Семестровий контроль	залік (7)

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Жданько Андрій Миколайович, канд.мистецтв., доцент, професор кафедри історії української та зарубіжної музики
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/history-of-ukrainian-and-foreign-music/Zhdanko_2022.pdf
e-mail	alconostart@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Музична культура країн Сходу» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі вищої освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Музична культура країн Сходу», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти історичного мислення на основі оволодіння знаннями та уявленнями щодо проблемно-методологічних аспектів історії музичного мистецтва, з одного боку, й засвоєння великої кількості емпіричних, аналітичних, культурологічних та ін. фактів і спостережень, що сприяють виникненню необхідного музичного кругозору, з іншого. Дослідити і реконструювати культурно-історичний процес, з висвітленням елементів теорії культури – проблем етносу, мови, інтерпретації понять і термінів процесу наукової і художньої культури країн Сходу.

Ідея курсу полягає в набутті знань музики, створюваної в музичних культурах східної традиції на протязі довгого часу, як культурної цінності, що має неминущий характер, та уявлень про неї, які склалися у науковій літературі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми бакалаври повинні **знати**:

- цивілізаційні витоки і детермінанти музичної культури східних регіонів;
- базові поняття курсу «Музична культура країн Сходу»;
- світоглядну сутність основних етапів розвитку музичної культури позаєвропейських регіонів як цілісного явища;
- основні етапи формування художніх стилів та напрямків у світовій культурі. притаманні стильові ознаки тієї чи іншої музичної епохи або творчого угруповання,
- усвідомити еволюційний характер розвитку музичної культури позаєвропейських регіонів, важливе значення народної музичної творчості, яка є фундаментом професійного музичного мистецтва.
- добре орієнтуватися в ідейних, філософських, суспільних та естетичних передумовах розвитку музичної культури.
- орієнтуватися в послідовній історичній появі музичних жанрів та форм у процесі їх взаємодії.
- обумовлені навчальною програмою музичні твори означеного часу;
- наукову літературу, де розглядаються питання історії музики позаєвропейських регіонів та загальні проблеми музичного мистецтва, історизму, теорії музичних стилів та жанрів, а також загальні явища художньої культури, на тлі та у взаємодії з якими розгорталось музичне мистецтво;
- спеціальну термінологію;
- нотний матеріал відповідно до навчальної програми;

Уміти:

- орієнтуватися у процесах, що відбувались у музичній культурі відповідного періоду та регіону;
- атрибутувати на слух та за допомогою нотних текстів стильову, жанрову, персонально-авторську приналежність твору, що звучить;
- користуватись науковою та довідково-енциклопедичною літературою;
- реферувати наукову літературу;
- осмислювати наукову концепцію, приналежну тому чи іншому дослідникові;
- зіставляти різні точки зору на певну проблему та критично відноситися до одержаних наукових результатів;
- приймати активну участь у обговоренні проблем щодо запропонованих проблемних тем протягом семінарських занять;
- складати доклад на задану керівником курсу тему;
- використовувати набуті навички та вміння у подальшій професійній діяльності, формуванні власної культури.

Мати навички:

- історичного підходу до музично-історичних явищ;
- аналізувати музичні твори з точки зору музично-історичного процесу;
- осмисленого охоплення музичного твору за утримання його у довготерміновій пам'яті;
- оперування спеціальною термінологією;
- роботи з науковою літературою;
- володіння методикою складання доповідей та рефератів;

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

- ЗК01 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК02 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 04. Здатність до розв'язання проблем;
- ЗК 05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 08. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 09. Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій;
- ЗК 10 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 12 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- ЗК 13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості;
- ЗК 14. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ФК 01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.
- ФК 02. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.
- ФК 03. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- ФК 04. Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.
- ФК 05. Здатність здійснювати музикознавчу, лекторську діяльність на базі професійних знань та навичок з теорії музики, історії вітчизняної та світової музичної культури.
- ФК 08. Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх в процесі музично-просвітницької роботи.
- ФК 09. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у науково-дослідницькій, редакторській, лекторській та музично-критичній діяльності.
- ФК 10. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у музикознавчій та педагогічній діяльності.
- ФК 13. Здатність збирати, аналізувати та синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі теоретичної та педагогічної інтерпретації.
- ФК 14. Здатність оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків.
- ФК 15. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових та середніх музичних

навчальних закладах.

- ФК 20. Здатність сприймати новітні концепції в сфері музичного виконавства, музикознавства, методології, музичної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти формування характерних рис традиційних музичних культур Сходу як своєрідних ментально-світоглядних моделей.

Тема 1. Музична культура як ціннісний феномен. Історична типологія музичної культури та її критерії. Проблема періодизації музичної культури. Поняття культурно-історичної епохи. Завдання курсу «Історія музики позаєвропейських регіонів».

Тема 2. Проблеми взаємодії та взаємовпливу музичних культур Сходу і Заходу. Криза європоцентристської концепції музичного мистецтва на сучасному етапі. Класифікація європоцентристської концепції за М. Шахназаровой.

Тема 3. Міфопоетична (релігійна) та емпірична (наукова) моделі світовідчуття у формуванні характерних особливостей музичних культур позаєвропейських регіонів. Міфологічний світогляд.

Тема 4. Культуротворчі фактори музичних традицій позаєвропейських регіонів. Структурні рівні в системі національної культури. Національні традиції, етичні та естетичні концепції як основа музичної культури позаєвропейських регіонів. Проблема антропосоціогенезу.

Тема 5. Процес формування ладових систем в музичних культурах позаєвропейських регіонів як відображення традиційних ментальних і світоглядних моделей.

Тема 6. Специфіка взаємодії фольклорного та професійного в музичних культурах позаєвропейських регіонів. Поняття «культурний універсум». Індивідуальне і колективне у виконавській традиції та новаторства в музичних культурах позаєвропейських регіонів. Роль гео - політичного та соціального факторів.

Тема 7. Проблема взаємодії музики і слова в музичних культурах позаєвропейських регіонів. Музична інтонація в процесі змісто - і формоутворення.

Тема 8. Система символів і знаків музичної культури. Символістський характер музичних жанрів, тембрів, ритмоформул, інтонаційних комплексів, ладових систем в музичній культурі позаєвропейських регіонів.

Змістовий модуль 2. Генезис та шляхи історичної кристалізації жанрово-стильових особливостей музичних культур Сходу.

Тема 9. Музична культура Індії. Сакральний характер музичної системи мислення Індії. Проблема, традиції і новаторство в індійській національній культурі.

Тема 10. Музична культура Китаю. Теорії етосу і афектів в традиційній музиці Китаю.

Тема 11. «Пекінська опера» – унікальний культурний феномен Китаю. Історія становлення музично - театральної традиції Китаю.

Тема 12. Музична культура арабського Сходу. Арабо - мусульманська музична культура в контексті релігійної традиції ісламу.

Тема 13. Музична культура Японії. Полілог музичних культур Сходу в процесі формування традиційної музичної культури Японії. Характерні жанри. Традиційний інструментарій.

Тема 14. Характерні особливості музичної культури Південно-Східної Азії. Індонезія, Малайзія, Філіппіни. Система жанрів. Традиційні форми музикування. Гамелан.

Тема 15. Регіональне розмаїття музичних культур народів Африки та Австралії. Антропоморфізм і зооморфізм в музиці.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські, практичні (музичні тести) заняття та самостійна робота, презентація, реферати, письмові коментарі до музичних творів.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Telegram, а також розміщуються на гугл дискі та сайті дистанційного навчання ХНУМ ім. І. П. Котляревського.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D		
60–63	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів.

90–100 – A – відмінно – самостійне, творче, ініціативне застосування знань та вмінь у змінених ситуаціях, логічність, усвідомленість, переконливість викладу; вільне володіння спеціальною літературою, музичною термінологією; високий рівень культури мови;

82–89 – B – добре; 75–81 – C – добре: володіння навчальним матеріалом курсу; самостійне застосування знань та вмінь при вирішенні завдань, уміння зіставляти та узагальнювати, робити власні висновки; в цілому послідовне та логічне відтворення матеріалу, але виконання завдання у недостатньому обсязі; володіння музичною термінологією; досить розвинена мова;

64–74 – D – задовільно; 60–63 – E – задовільно: поверхова орієнтація в основних розділах курсу; неповні відповіді на запитання, недостатня усвідомленість і переконливість обґрунтування; порушення послідовності викладу, наявність орфографічних, фактологічних помилок; помилки у використанні музичної термінології; бідна, одноманітна мова;

35–59–FX – незадовільно (з можливістю повторного складання); **0–34–F – незадовільно** (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): виявлення поганої інформованості з питань курсу, переважання помилкових відповідей або відсутність відповідей на окремі запитання; необґрунтованість та неусвідомленість суджень, механічне, із значними помилками використання знань; фрагментарне відтворення матеріалу, невміння логічно викласти та довести свою думку, вірно користуючись музичною термінологією; бідна

мова.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форми контролю: усне та письмове опитування, тести, залік.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>)

Рекомендована література:

1. Алендер І. З. Музичні інструменти Індії. - М.: Наука, Глав. ред. сх. літ. 1979. - 47 с.
2. . Васильєв Л. Проблеми генези китайської думки (Формування основ світогляду та менталітету). - К., 1989.
3. Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія. - Х. ХДАК, 1999. - 200 с.
4. Вірановський Г. Н. Музично-теоретична система Стародавнього Китаю. (Короткий нарис) // Одеський музикознавець. – Одеса, 1993. – с. 54-72.
5. Гришельова Л. Д. Формування японської національної культури: Кінець XVI - початок XX століття. - М., 1970.
6. Грюнебаум Г.Е. фону. Основні риси арабо-мусульманської культури. - М., 1981.
7. Гуменюк Т.К. Пост-сучасне мислення: естетична рефлексія та мораль постмодерну.//Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія, Філософія. НПУ ім. М.П.Драгоманова, Вип.6. - 2001, с.86-90.
8. Гуменюк Т.К. Філософський дискурс постмодернізму (до постановки питання).// Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Випуски IV-V: Зб. наук. Праць: У 2-х частинах. Частина 1. - К., 2000, с.117-129.
9. Діва, Бігамрде Чайтанья Індійська музика. - М.,; Музика, 1980, - 208 с.
10. Дж. Б. Сенсом. Японія. Коротка історія культури Japan=A Short Cultural History. - 2-ге вид. - Євразія, 2002.
11. Косамбі Д. Культура та цивілізація стародавньої Індії. - М., 1968.
12. Коул Р. Вплив Сходу музику Заходу. // У кн: Музика народів Азії та Африки. К., 1999 - С. 274-284.
13. Крижанівський О. Історія Стародавнього сходу. - К., 2002.
14. Ло Шіі. Із історії китайських палацових оркестрів. - Пекін, 1985 - С. 66.
15. Масол Л. Музична культура Арабо-мусульманського регіону. // Художня культура світу. Навч. сел. - К., 2005. - С. 27-32.
16. Менон, Рагхава Р. Звуки індійської музики: Шлях до раги. - М.,; Музика, 1982. - 115 с.
17. Музика Китаю // Малявін В. В. Китайська цивілізація. - М., 2003. - С. 435-442.
18. Сяо Юмей. Слідування за давніми музичними інструментами Китаю. - Шанхай, 1988. - С. 8, 11, 28, 33.
19. Уотт У. М. Вплив ісламу на середньовічну Європу. - М., 1976.

20. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон / За ред. М. Миропольської, О. Белкіної, Л. Масол та ін. - К., 2003.
21. Цзо Чжень Гуань Про музично-теоретичну систему «люй» у китайській музиці // Музика народів Азії та Африки. - М., 1987. - вип. 5 - С.257-272.
22. Штейнер Е. С. Феномен людини в японській традиції: особистість чи квазіособистість? // Людина та культура: Індивідуальність історія культури. М., 1990, с. 164-190.
23. Етика та ритуал у традиційному Китаї. - М., 1988.
24. Ян Інлю. Історичний нарис китайської музики. - Пекін, 1978. - С. 107.